

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності

спеціальність _____ (код і назва навчальної дисципліни)
022 Дизайн
(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Дизайн (промисловий дизайн, дизайн
середовища, графічний дизайн)

інститут, факультет _____ (назва спеціалізації)
Фізико-технічний інститут,
Факультет будівництва, архітектури та дизайну
(назва інституту, факультету)

мова навчання українська

Робоча програма з дисципліни Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності для студентів спеціальності 022 Дизайн, освітня програма (спеціалізація) промисловий дизайн, графічний дизайн, дизайн середовища. „12” червня, 2018 року. - 13 с.

Розробники: канд. філос. наук, доц. Бондаревич Ірина Миколаївна

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол від “12” червня 2018 року № 8

Завідувач кафедри

_____ (О.В.Бондаренко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“12” червня 2018 року

Схвалено науково-методичною комісією Факультету будівництва, архітектури та дизайну

Протокол від. “03” вересня 2018 року № 1

“ _____ ” _____ 2018 року Голова _____ (Є.Ю.. Антипенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми*

“ _____ ” _____ 2018 року Керівник групи _____ (О.І.Демиденко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається невідпусковою кафедрою

_____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 02 Культура і мистецтво. (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) 022 Дизайн. (код і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 135		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год. самостійної роботи студента – 7,5 год.	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		інші	
		3 год.	год.
		Самостійна робота	
90 год.	127 год.		
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33,3% до 66,7%

для заочної форми навчання – 6,6% до 93,4%

1. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» є формування компетентності студентів-магістрів в галузі організації педагогічної, дослідної, організаційної, управлінської діяльності з урахуванням потреб її учасників в самореалізації.

Завданням курсу «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» є вивчення психологічних і педагогічних засад викладання педагогічної майстерності – теорії педагогічної культури, прийомів педагогічної техніки, критеріїв компетентності та професіоналізму, основ педагогічної взаємодії (етики педагогічної діяльності і мовлення, специфіки управління навчально-виховним процесом).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності:

- 1) розрізняти світоглядний, науковий, соціальний і особистісний аспекти проблем;
- 2) будувати системний погляд на об'єкт і предмет дослідження, використовуючи міждисциплінарні методи і підходи;
- 3) здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- 4) генерувати нові ідеї (креативність);
- 5) виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові компетентності:

- 1) здатність вибудовувати педагогічну взаємодію у відповідності до загальнолюдських цінностей
- 2) визначати ціннісні орієнтири певної взаємодії у відповідності до ціннісного компоненту педагогічної майстерності і;
- 3) здатність брати до уваги психологічні чинники соціальної взаємодії;
- 4) користатись техніками психічної саморегуляції в процесі спілкування;
- 5) нести відповідальність за рівень культури педагогічного спілкування;
- 6) відповідальність за вибір стратегії вирішення конфліктних ситуацій;
- 7) формувати стратегії вирішення педагогічних конфліктів;
- 8) вирізняти інноваційні педагогічні технології

Очікувані програмні результати навчання:

- раціонально планувати діяльність, створювати для неї умови і визначати її завдання;
- організовувати суб'єкт – суб'єктну педагогічну взаємодію;
- використовувати внутрішню (психотехніка самоуправління емоційним і фізичним станом) та зовнішню (культура професійно-педагогічного спілкування) педагогічні техніки;
- готуватись до публічного виступу;
- застосовувати ораторські навички і прийоми активного слухання;
- аналізувати конфліктні ситуації і обирати ефективні шляхи їх розв'язання;
- визначати шляхи і завдання професійного самовиховання на даному етапі.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Психологічні основи викладацької діяльності

Тема 1.1 Поняття про психіку. Психічні властивості, процеси і стани

Відчуття, сприйняття, уява, увага, пам'ять, мислення як психічні процеси. Темперамент і характер як психічні властивості. Теорія психотипів. Вплив психотипу особистості на хід педагогічної взаємодії. Стрес, депресія, фрустрація, настрій як психічні стани.

Тема 1.2 Психологія сприйняття

Психофізіологічні засади процесу сприйняття. Феномен ілюзій сприйняття. Класифікація ілюзій сприйняття. Енергетична концепція емоцій. Роль емоційної саморегуляції в педагогічній взаємодії.

Тема 1.3 Організація діяльності в групах. Конфлікти

Групи. Особливості організації роботи в групах. Поняття про конфлікти. Типологія конфліктів, їх причини і шляхи вирішення. Специфіка педагогічних конфліктів. Анатомія, структура, динаміка педагогічних конфліктів. Шляхи передбачення педагогічних конфліктів.

Змістовий модуль 2. Педагогічний аспект викладацької діяльності

Тема 2.1 Історія підходів до викладацької діяльності. Ціннісна компонента викладацької діяльності

Витоки і призначення викладацької діяльності. Складові сучасної викладацької діяльності. Умови, шляхи формування і реалізації ефективної викладацької діяльності. Критерії та рівні оволодіння педагогічною майстерністю. Ціннісне навантаження суспільного процесу виховання. Рушійні сили змін цінностей в часі, зміна поколінь і стійкість культурних традицій. Дихотомія цінностей самовираження і загальнолюдських цінностей в сучасному виховному процесі. Роль системи цінностей в структурі педагогічної взаємодії.

Тема 2.2 Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Невербальна комунікація педагога

Поняття педагогічної техніки. Педагогічна техніка як організація поведінки викладача. Внутрішня техніка: формування вмінь психотехніки, розвиток уяви, управління емоційним станом, контроль фізичного стану організму. Зовнішня техніка як культура професійно-педагогічного спілкування. Педагогічний вплив (прийоми і ключові операції).

Поняття про невербальні засоби комунікації. Класифікація невербальних засобів комунікації педагога. Міжособистісний простір у спілкуванні. Пластична техніка (пантоміміка), емоційне забарвлення

пластики, постави. Мімічна техніка. Мова жестів. Зовнішній вигляд педагога (стриманість, охайність, естетична виразність).

Тема 2.3. Ораторська мистецтво педагога. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності

Риторичні навички та вміння викладача. Особливості підготовки до публічного виступу. Засоби підвищення ефективності взаємодії зі слухачами. Значення зворотного зв'язку у спілкуванні. Використання мовних засобів у налагодженні зворотного зв'язку. Особливості візуального сканування. Поняття про активне слухання: прийоми та правила активного слухання.

Вивчення досвіду передових вчителів – шлях до педагогічної майстерності. Педагогічна технологія формування самостійно-дослідницької діяльності студентів. Професійне самовиховання як шлях вдосконалення педагогічної майстерності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інш	с.р.		л	п/с	лаб	інш	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. . Психологічні основи викладацької діяльності												
Тема 1.1 Поняття про психіку. Психічні властивості, процеси і стани	23	5	2		1	15	13	1	-		-	21
Тема 1.2 Психологія сприйняття	22	4	3			15	17	1	1		-	21
Тема 1.3. Організація	22	5	2			15	15	1	-		-	22

діяльності в групах. Конфлікти												
Разом за змістовим модулем 1	67	14	7		1	45	45	3	1		-	64
Змістовий модуль 2. Педагогічний аспект викладацької діяльності												
Тема 2.1. Історія підходів до викладацької діяльності. Ціннісна компонента викладацької діяльності	23	5	2		1	15	15	1	1		-	21
Тема 2.2 Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Невербальна комунікація педагога	22	5	2			15	15	1	-		-	21
Тема 2.3 Ораторська мистецтво педагога. Шляхи вдосконалення професійно- педагогічної майстерності	23	4	3		1	15	15	1	-		-	21
Разом за	68	14	7		2	45	45	3	1		-	63

змістовим модулем 2												
Усього годин	135	28	14		3	90	135	6	2		-	127

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Поняття про психіку. Психічні властивості, процеси і стани	2
2	Психологія сприйняття	3
3	Організація діяльності в групах. Конфлікти	2
4	Історія підходів до викладацької діяльності. Ціннісна компонента викладацької діяльності	2
5	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Невербальна комунікація педагога	2
6	Ораторська мистецтво педагога. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності	3

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про психіку. Психічні властивості, процеси і стани	15
2	Психологія сприйняття	15
3	Організація діяльності в групах. Конфлікти	15
4	Історія підходів до викладацької діяльності. Ціннісна компонента викладацької діяльності	15
5	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Невербальна комунікація педагога	15
6	Ораторська мистецтво педагога. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності	15
Разом		90

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- * пояснення – для з'ясування сутності явища, закону, пронесу;
- * бесіда – для виявлення рівня усвідомленості нових понять в процесі діалогу;
- * ілюстрація – розкриття предметів, процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- * метод проектів – попередня дослідження певного питання з наступним оприлюдненням результатів;
- * метод проблемного запитання – моделювання й розв'язання проблемної ситуації;
- * аналітичний – метод мисленнєвого розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- * індуктивний метод – встановлення логічного зв'язку в сукупності явищ;
- * дедуктивний метод – знаходження відповідностей між загальним положеннями і окремими явищами дійсності;
- * діалектичний метод – знаходження нового знання шляхом синтезу протилежних тверджень про явище.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» студент повинен **знати**:

- теоретичні основи педагогічної взаємодії;
- ціннісні орієнтири навчально-виховного процесу;
- засади суб'єкт – суб'єктної взаємодії викладача і студента (етику педагогічної діяльності і мовлення, культуру керування навчально-виховним процесом);
- сутність педагогічної техніки, її компоненти, теоретичні основи інтерактивних методик і інших форм організації навчально-пізнавальної діяльності;
- теорію самоуправління і шляхи професійного самовиховання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» студент повинен **вміти**:

- раціонально планувати діяльність, визначати її завдання, створювати умови для діяльності;
- реалізовувати можливості самоуправління, самовиховання (виробити вміння і навички управління власним психічним станом, мовою, оволодіти засобами вербального та невербального педагогічного впливу, оволодіти риторичними навичками, методами підготовки до виступу)
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження;
- використовувати різноманітні методи, прийоми словесного впливу і невербального спілкування (жестикуляцію, міміку, поставу тощо);
- аналізувати конфлікти і вибрати ефективні шляхи їх розв'язання.

12. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання передбачено: письмове опитування на лекціях, захист завдання з СРС, написання есе, підготовка фото- і відеопроєктів за темами курсу, аудиторна контрольна робота, аудиторне тестування, проведення двох підсумкових рубіжних контролів.

Для студентів заочної форми навчання планується: захист контрольної роботи, усне опитування на консультаціях, усний залік.

13. Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T 6	100
30	40	30	30	30	40	

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» для бакалаврів спеціальності «Дизайн»/Укл. Бондаревич І. М.– Запоріжжя: ЗНТУ, Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. – 36 с.
2. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» для магістрів, що навчаються за освітньою програмою 022 Дизайн / Укладач: Бондаревич І.М. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. – 32 с.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» для магістрів, що навчаються за освітньою програмою 022 Дизайн / Укладач: Бондаревич І.М. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. – 38 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Беседіна, Л.М., Сторубльов, О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: методичний посібник 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Логос, 2009. 204 с.
2. Буряк В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис : [творчий викладач. Педагогічна майстерність. Культура мислення, почуттів, поведінки, педагогічного спілкування, самоосвіти викладача. Вища школа. 2010. № 3-4. С. 11-35.
3. Гуревич, Р.С. Інноваційні педагогічні технології в підготовці магістрів // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2013. № 2. С. 100-105.
4. Даниленко, Л.І. Педагогічні інновації та інноваційні педагогічні технології: сутність і структура // Нові технології навчання. К., 2005. С. 270-276.
5. Зязюн, І.А. Крамушенко, Л.В. Кривонос, І.Ф. Педагогічна майстерність: підручник для вищих педагог. навч. Закладів. К.: Вища школа, 1997. 350 с.
6. Зязюн, І.А. Проективний аналіз технологій педагогічної дії : [поняття, завдання освітньої технології. Пошук технологій, що відповідають новим освітнім запитам. Класифікація навчальних предметів] // Педагогіка і психологія. 2010. № 2. С. 22-33.
7. Князян, М.О. Педагогічна технологія формування самостійно-дослідницької діяльності студентів // Проблеми освіти. К., 2007. С. 64-69.
8. Коцур, В. Найвищий педагогічний ідеал – виховання людяності: [Педагогічна майстерність. Моральне виховання. Людяність] // Вища освіта України 2005. № 2. С. 72-78.
9. Лавріненко, О.А. Творчий розвиток і опанування педагогічної майстерності в Україні (1917 - 1919) // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2010. № 4. С. 101-110.
10. Максимюк, С.П. Педагогіка: навчальний посібник для студ. вищих навч. Закладів. К.: Кондор, 2009. 670 с.
11. Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. Вип. 40. К.: Науково-метод. центр вищої освіти, 2005. 279 с.
12. Новітні технології навчання. Спецвипуск: наук.-метод.зб. К.: НМЦ ВО, 2003. 248с.
13. Онокович, Г. «Діалог культур» як сучасна педагогічна технологія // Вища освіта України. 2011. № 4. С. 42-48.
14. Пехота, О.М., Кіктенко, А.З., Любарська, О.М. Нор, К.Ф. Освітні технології: навч.-метод. посібник. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
15. Паскаль, О.В. Технології соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник для студ. 3-4 курсів зі спец. "Соціальна педагогіка" – Х.: БУРУН-КНИГА, 2011. 288 с.

16. Зязюн, І.А. Крамущенко, Л.В., Кривонос, І.Ф., Мирошник. О.Г. Педагогічна майстерність: підручник 2-е вид., доп і перероб. К.: Вища шк., 2004. 422 с.

Допоміжна

1. Анцупов, А.Я. Введение в конфликтологию. Ужгород: МАУП, 2010. 101с.
2. Анцупов А.Я., Прошанов СЛ. Конфликтология: междисциплинарный подход, обзор диссертационных исследований. М.: Дом Советов, 2007. 240 с.
3. Головаха, Е. И. Панинос, Н. В. Психология человеческого взаимопонимания. К. : Политиздат, 1989. 189 с.
4. Гришина, Н. В. Психология конфликта. СПб. : Питер, 2006. 464 с.
5. Дружинин, В. Н. Психология общих способностей. СПб. : Изд-во Питер-Ком, 1999. 368 с.
6. Зимбардо, Ф. Лайпе, М. Социальное влияние. СПб. : Питер, 2000. 448 с.
7. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения. М. : Профиздат, 2001. 454 с.
8. Первин, Л. Джон, О. Психология личности: теории и исследования. М. : Аспект Пресс, 2000. 607 с.
9. Пиз А. Язык телодвижений: как читать мысли других по их жестам. СПб. : Изд. дом "Рутенберг", 2000. 272 с.
10. Холодная, М. А. Психология интеллекта: парадоксы исследования. М. : Томск, Барс, 1997. 392 с.
11. Шихи , Г. Возрастные кризисы. Ступени личностного роста. СПб. : "Ювента", 1999. – 434 с
12. Юнг, К. Г Психологические типы. М. : ООО "Попурри", 1998. 656 с.
13. Зязюн, І.А., Лавріненко, О.А., Солдатенко, М.М., Пилипчук. В.В. Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: монографія. К.: Педагогічна думка, 2012. 390 с.
14. Солдатенко, М.М. Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційного суспільства: конгнітивний аспект: монографія. К., 2012. 168 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Бойко В. В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других / В.В. Бойко. – М.: Информационно-издательский дом "Филинь", 1996. – 472 с. Режим доступа: <http://www.kodges.ru/8463-jenergija-jemociji-v-obshhenii-vzgljad-na-sebja-i.html>
2. Петухов В.В. Общая психология. Полный курс лекций. Режим доступа: <http://video.yandex.ua/users/bodya-2/view/24/#>
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. СПб. : Питер, 2000. 712 с. Режим доступа: <http://www.vipstudent.ru/index.php?q=lib&r=16&id=1198690730>

